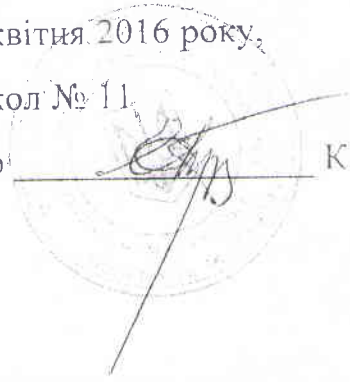

Міністерство освіти і науки України
Маріупольський державний університет

Розглянуто та затверджено Вченою радою
Маріупольського державного університету
«07» квітня 2016 року,

протокол № 11.

Ректор:

К.В. Балабанов

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА

підготовки доктора філософії

за спеціальністю 052 Політологія

(третій рівень вищої освіти)

Маріуполь - 2016

Передмова

1. РОЗРОБЛЕНО І ВНЕСЕНО

кафедрою міжнародних відносин та зовнішньої політики Маріупольського державного університету

2. ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ

Рішенням Вченої ради Маріупольського державного університету від «07» квітня 2016 р. протокол № 11.

3. РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ

Пашина Наталя Полікарпівна – доктор політичних наук, професор

Балабанов Костянтин Васильович – доктор політичних наук, професор

Грідіна Ірина Миколаївна – доктор історичних наук, професор

Трофименко Миколай Валерійович - кандидат політичних наук, професор

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

Мета освітньо-наукової програми: Забезпечити умови формування і розвитку у аспірантів програмних компетентностей через оволодіння глибокими знаннями, вміннями, навичками, необхідними для виконання ними оригінального наукового дослідження у сфері політології, підготовки та захисту дисертації.

Підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів нової формації в галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 052 Політологія, затребуваних на вітчизняному та міжнародному науковому та освітньому ринках, здатних реалізовувати свої професійні навички та знання у світовому середовищі, не обмеженому територіальними, мовними та іншими умовами, здатних транслювати сучасні та якісні знання, отримані в результаті засвоєння даної програми: цілеспрямованого набуття комплексу знань, вмінь, навиків і компетенцій ведення наукової, педагогічної, управлінської, професійної діяльності в сфері політології.

Завдання:

- досягнення високої якості третього рівня освіти при дотриманні обов'язкових умов до рівня підготовки аспірантів;
- упорядкування прав і відповідальності аспірантів, стимулювання їх самостійної навчальної, науково-дослідної і професійної діяльності;
- формування здатності проектування і здійснення комплексних досліджень, зокрема міждисциплінарних, на підставі цілісного наукового світогляду з використанням сучасних філософських знань;
- оволодіння сучасними інформаційними технологіями, включаючи методи отримання, обробки і зберігання наукової інформації;
- оволодіння сучасними методами і технологіями наукової комунікації іноземною мовою;
- формування здатності брати участь в роботі вітчизняних та міжнародних дослідницьких колективів з рішення наукових і науково-освітніх завдань;
- формування здатності самостійно здійснювати науково-дослідну діяльність у відповідній професійній галузі з використання сучасних методів дослідження і інформаційно-комунікаційних технологій;
- підготовка до викладацької діяльності за основними освітніми програмами вищої освіти;
- формування здатності до ефективного планування, підготовки і представлення результатів оригінальних досліджень з актуальних проблем політичних відносин, націлених на вирішення теоретичних і практично значущих наукових завдань.

Спеціальність: 052 Політологія.

Рівень вищої освіти: третій.

Нормативний термін навчання: 4 роки.

Вимоги до рівня освіти осіб, які вступають до аспірантури: повна вища освіта (наявність диплома ОС «Магістр» або ОКР «Спеціаліст»).

Працевлаштування: посади наукових співробітників у науково-дослідних установах; науково-педагогічних працівників у закладах вищої освіти.

Види професійної діяльності – науково-дослідна, організаційно-політична, викладацька.

Об'єкти професійної діяльності: освітні (академічні) і науково-дослідні інститути, органи державної влади і місцевого самоврядування, громадсько-політичні організації.

Компетентності, якими має оволодіти здобувач вищої освіти:

Компетентності	Шифр компетентностей
Загальні:	
Знання сучасних концепцій філософії науки, стадій еволюції науки та наукової думки, наукової картини світу	КЗ-1
Здатність використовувати положення і категорії філософії/філософії науки задля аналізу та оцінювання різноманітних фактів та явищ	КЗ-2
Володіння навиками аналізу сучасних світоглядних та методологічних проблем, в тому числі міждисциплінарного характеру	КЗ-3
Знати основні методи та концепції у відповідній професійній області	КЗ-4
Здатність здійснювати відбір і та використовувати оптимальні методи дослідження	КЗ-5
Володіння технологією проектування науково-дослідної діяльності у відповідній професійній області	КЗ-6
Знання основних методів та засобів отримання, збереження, переробки інформації за допомогою сучасних ІКТ	КЗ-7
Здатність організувати та планувати науково-дослідну роботу за допомогою ефективного використання ІКТ	КЗ-8
Володіння основами проектування, експертно-аналітичної діяльності і виконання досліджень з використанням сучасних ІКТ	КЗ-9
Володіння сучасними методами обробки та інтерпретації інформації при проведенні наукових досліджень та в процесі професійної діяльності	КЗ-10
Здатність застосування сучасних інформаційних і комунікаційних технологій у науковій діяльності.	КЗ-11
Знати методи та технології наукової комунікації іноземною мовою	КЗ-12
Володіння стилістичними особливостями представлення результатів наукової діяльності в усній та письмовій формі іноземною мовою	КЗ-13
Здатність дотримуватись основних норм наукового спілкування іноземною мовою	КЗ-14
Володіння навиками аналізу наукових текстів іноземною мовою	КЗ-15
Здатність репрезентувати та обговорювати результати наукових досліджень іноземною (англійською) мовою в усній та письмовій формах	КЗ-16
Володіння різноманітними методами, технологіями і типами комунікацій при здійсненні професійної діяльності іноземною мовою	КЗ-17
Професійні:	
Знання змісту основоположних теоретичних концептів і методик, що застосовують при аналізі і прогнозуванні політичних процесів та політичних відносин	КП-1
Володіння основними детермінантами, що визначають сучасні політичні процеси та політичні відносини	КП-2
Здатність виявляти ключові політичні, економічні, соціокультурні та ресурсно-технологічні фактори, здатні надавати системний вплив на зміст та спрямованість політичних процесів та політичних відносин, оцінювати їх вплив у середньостроковій та довгостроковій перспективах	КП-3
Здатність до політичного та компаративного аналізу	КП-4
Здатність до розробки і реалізації науково-обґрунтованих політичних рішень і дій	КП-5
Здатність до публічних виступів, ведення дискусій, аргументованого відстоювання своїх громадянських і наукових позицій	КП-6

Володіння теоретико-методологічними основами аналізу державної політики, знання про становлення, розвиток та його специфіку в Україні	КП-7
Знання про підходи, сутність, функції, напрямки та інструменти впливу державної політики, здатність аналізувати зміст основних етапів процесу розробки та впровадження державної політики	КП-8
Володіння концептуальними засадами та технологіями аналізу державної політики, знання про сутність, форми та зміст основних етапів аналізу	КП-9
Знання про сутність та критерії типології державної політики, їх характеристику	КП-10
Знання суті модельного аналізу політики, розуміння призначення і функцій моделей державної політики в суспільному житті	КП-11
Володіння основними принципами державно-політичних рішень, вироблення та аналізу альтернатив рішення, впровадження державно-політичних рішень	КП-12
Знання змісту та видів аналітичних документів в процесі розробки державної політики, їх структурних і текстуальних особливостей	КП-13
Володіння ключовими методами дослідження політичних процесів, політичних відносин та інститутів	КП-14
Володіння основними принципами і вимогами до роботи з джерелами та науковою літературою, здатність обрати методологію наукових досліджень політичних процесів, політичних відносин та інститутів	КП-15
Здатність критично оцінювати потенціал і межі застосування різноманітних методів в дослідженні політичних процесів, політичних відносин та інститутів	КП-16
Здатність синтезування різноманітних методів для вирішення наукових завдань в галузі вивчення політичних процесів, політичних відносин та інститутів	КП-17
Здатність формулювати власні наукові гіпотези і обирати оптимальні методи їх наукової верифікації	КП-18
Володіння навичками обґрунтування актуальності, наукової новизни, практичної і теоретичної значущості дисертаційного дослідження з проблем політичних процесів, політичних відносин та інститутів	КП-19
Здатність представляти результати наукових досліджень політичних процесів, політичних відносин та інститутів	КП-20
Володіння технологією проектування освітнього процесу на рівні вищої освіти	КП-21
Здатність здійснювати відбір та використовувати оптимальні методи викладання	КП-22
Володіння нормативно-правовими і методичними засадами викладацької діяльності в системі вищої освіти	КП-23
Здатність аналізувати альтернативні варіанти рішень дослідницьких і практичних завдань і оцінювати потенційні вигоди/програми реалізації цих варіантів	КП-24
Здатність представляти результати наукової діяльності в усній і письмовій формі при роботі у вітчизняних та міжнародних дослідницьких колективах	КП-25
Володіння навичками аналізу основних світоглядних і методологічних проблем, в тому числі міждисциплінарного характеру, що виникають при роботі з рішення наукових і науково-освітніх задач у вітчизняних або міжнародних дослідницьких колективах	КП-26
Володіння технологіями планування діяльності в рамках роботи у вітчизняних та міжнародних колективах з рішення наукових і науково-	КП-27

освітніх завдань	
Володіння різноманітними типами комунікацій при здійсненні роботи у вітчизняних та міжнародних колективах з рішення наукових і науково-освітніх завдань	КП-28
Володіння технологією проектування науково-дослідної діяльності в галузі політології	КП-29
Володіння навиками верифікації наукових гіпотез з використанням достовірних емпіричних даних	КП-30
Здатність реалізовувати результати науково-дослідних робіт у практичній та професійній діяльності	КП-31

Структура програми: освітньо-наукова програма підготовки доктора філософії з політології складається з двох частин – освітньої та наукової компоненти.

Освітньо-наукова програма та розроблений на її підставі навчальний план аспірантури є основою для формування аспірантом індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи, які погоджуються з науковим керівником та затверджуються вченою радою Маріупольського державного університету.

2. ОСВІТНЯ СКЛАДОВА ПРОГРАМИ.

Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії з політології становить 48 кредитів ЄКТС.

Розподіл змісту освітньої складової програми за циклами дисциплін та критеріями нормативності і вибірконості наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Розподіл змісту освітньої складової за критеріями нормативності та вибірконості

Цикл дисциплін	Загальна кількість кредитів	У тому числі:	
		нормативні дисципліни, кредитів	вибіркові дисципліни, кредитів
Загальна підготовка	21	21	-
Професійна підготовка, у т.ч. практика (науково-дослідна або асистентська)	27	15	12
Усього	48 (100%)	36 (75%)	12 (25%)

Теоретичне навчання здійснюється на основі поєднання лекційних та семінарських (практичних) занять з самостійною роботою аспіранта. Практична підготовка передбачає проходження науково-дослідної або асистентської практики.

Формами підсумкового контролю з навчальних дисциплін є екзамени, заліки, а також диференційовані заліки, які проводяться для оцінювання якості виконання та захисту звітів з науково-дослідної або асистентської практики.

Нормативна частина освітньої складової програми охоплює перелік нормативних, тобто обов'язкових для вивчення, дисциплін, обсяги навчального часу і форми контролю за такими циклами дисциплін:

- загальної підготовки (табл. 2);
- професійної підготовки (табл. 3).

Таблиця 2

Нормативні дисципліни циклу загальної підготовки

Навчальна дисципліна	Загальний обсяг		Форма контролю
	кредитів	годин	

Актуальні проблеми філософії	6	180	залік
Методологія наукової діяльності	4	120	екзамен
ІКТ в сучасних наукових дослідженнях	3	90	залік
Наукова комунікація іноземною мовою	8	240	екзамен
Усього	21	630	

Таблиця 3

Нормативні дисципліни циклу професійної підготовки

Навчальна дисципліна	Загальний обсяг		Форма контролю
	кредитів	годин	
Політичні процеси та політичні відносини	5	150	екзамен
Аналіз державної політики	5	150	екзамен
Методологія та організація науково-дослідної роботи політолога	5	150	екзамен
Усього	15	450	

Опис нормативних навчальних дисциплін наведено у Додатку А

Варіативна частина освітньої складової програми, обсяг якої складає 12 кредитів (25% загальної кількості кредитів навчального плану), містить вибіркові дисципліни професійної підготовки (табл. 4). До вибіркової частини також включено практичну підготовку: аспірант має право обрати один з двох запропонованих програмою видів практики – науково-дослідну або асистентську.

Таблиця 4

Вибіркові дисципліни циклу професійної підготовки та практична підготовка

Навчальна дисципліна / практика	Загальний обсяг		Форма контролю
	кредитів	годин	
Дисципліна за вибором 1	4	120	залік
Дисципліна за вибором 2	4	120	залік
Асистентська / науково-дослідна практика	4	120	диференційований залік
Усього	12	360	

Опис вибірових навчальних дисциплін наведено у Додатку Б

Аспіранти проходять асистентську або науково-дослідну практику протягом 4 тижнів. За результатами проходження практики оформлюється відповідний звіт.

Пакет вибірових дисциплін професійної підготовки є відкритими, їх розробляє випускова кафедра. Варіативні дисципліни обираються аспірантом з урахуванням тематики дисертаційного дослідження (аспірант має обрати 2 дисципліни). Аспірант має право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для другого (магістерського) рівня вищої освіти і які пов'язані з тематикою дисертаційного дослідження, за погодженням із своїм науковим керівником та завідувачем випускової кафедри.

Взаємозв'язок між отриманими компетентностями, досягнутими результатами навчання та навчальними дисциплінами представлено у Додатку В.

3. НАУКОВА СКЛАДОВА ПРОГРАМИ.

Наукова складова освітньо-наукової програми передбачає проведення власного наукового дослідження під керівництвом наукового керівника та оформлення його результатів у вигляді дисертації.

- підготовка наукових публікацій у наукових фахових виданнях, у міжнародних рецензованих виданнях, у наукових періодичних виданнях інших держав та у виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз;
- участь у наукових конференціях різного рівня, підготовка тез доповідей;
- оформлення та захист дисертаційного дослідження.

Протягом усього періоду навчання передбачається тісний контакт аспіранта з науковим керівником, консультування з питань підготовки наукових статей та написання дисертаційної роботи, звітування про результати дослідницької роботи на наукових семінарах. Конкретні види наукової роботи та їх змістовне наповнення зазначаються у індивідуальному плані наукової роботи аспіранта.

Потенційні тематики наукових досліджень аспірантів.

1. Аналіз та прогнозування політичних процесів в Україні.
2. Демократична трансформація політичної системи в Україні.
3. Головні тенденції розвитку політичних інститутів в сучасній Україні.
4. Державна влада, її зміст і функції, її місце в політичній системі суспільства.
5. Порівняльна характеристика політичних систем країн світу.
6. Дослідження трансформаційних процесів у країнах світу.
7. Порівняльна характеристика політичних інститутів і процесів країн світу.
8. Південно-Східний регіон України в умовах суспільно-політичної кризи.
9. Політична ідентичність як ресурс демократичного розвитку.
10. Засоби масової комунікації як суб'єкт політичного процесу
11. Волонтерський рух в Україні в умовах зовнішньої агресії.
12. Інформаційна безпека України за умов зовнішньої агресії.
13. Державне регулювання національного інформаційного простору України.

Керівник проектної групи

Паш

Н.П. Пашина

Опис нормативних навчальних дисциплін

Актуальні проблеми філософії

Мета вивчення курсу: набуття аспірантами глибоких знань про генезис, розвиток і сутність філософських ідей у всесвітній культурі, детальне знайомство із сучасною філософією, повне опанування філософськими методами, аналізом та вирішенням філософських проблем сучасності.

Завдання курсу: глибоке відтворення змісту філософських ідей від античності до сьогодення, вирішення філософських проблем буття, теорії пізнання, людини, суспільства, освіти на сучасному рівні.

Змістовні модулі:

1. Філософія. Її походження, проблематика та функції
2. Філософія стародавності. Зародження основних парадигм філософування
3. Філософія Середньовіччя
4. Філософські ідеї в культурі Київської Русі
5. Західноєвропейська філософія епохи Відродження
6. Філософсько-гуманістична думка українського Ренесансу (XV – XVII ст.)
7. Західноєвропейська філософія Нового часу
8. Києво-Могилянська академія і філософія Просвітництва
9. Німецька класична філософія. Її вплив на вітчизняну філософську думку
10. Виникнення некласичних філософських вчень в XIX ст. Марксизм. Філософія життя, екзистенціалізм, феноменологія, психоаналіз
11. Українська філософія XIX – XX ст. у контексті світової філософської думки
12. Проблема походження та існування людини. Світ людського буття
13. Духовні виміри буття людини. Проблема свідомості і несвідомого
14. Людина як вольова істота. Свобода, вибір, цінності
15. Пізнання, наука, проблема істини
16. Творчість : Філософські аспекти проблеми
17. Людина в соціокультурному середовищі. Спілкування і розуміння
18. Діалектика розвитку світу, людини, пізнання. Типи діалектики, її зміст та функції
19. Методологічна функція філософії в науковому пізнанні. Основні концепції методології науки

Методологія наукової діяльності

Мета вивчення курсу: отримання аспірантами ґрунтовних знань щодо ролі науки в сучасному суспільстві, методів та техніки наукових досліджень задля пізнання природи та сутності економічних, історичних, політичних та інших суспільних процесів, проблем раціональної організації розумової праці, принципів роботи з джерелами інформації, оформлення й практичного використання результатів наукових досліджень; формування у аспірантів теоретичних знань і практичних навичок щодо організації та здійснення різних форм науково-дослідної роботи, зокрема, підготовки наукових статей та написання дисертаційних робіт.

Завдання курсу: розкрити загальнотеоретичні, логіко-гносеологічні і логіко-методологічні основи наукового дослідження; поглибити знання щодо технології і методики процесу наукового пізнання, основних рівнів і методів наукового дослідження; виробити навички формулювання задач та робочих гіпотез науково-дослідної роботи; набути вміння обробляти й узагальнювати наукову інформацію, здійснювати теоретичні та емпіричні дослідження, перевіряти гіпотези, обґрунтовувати відповідні практичні рішення; розкрити особливості написання та оформлення дисертаційного дослідження, вимоги до публікацій за результатами дисертаційного дослідження.

Змістовні модулі:

1. Сутність і основні поняття науки і наукових досліджень.
2. Методологія наукових досліджень.
3. Технологія наукових досліджень.
4. Сучасні методи наукового пізнання.
5. Жанри і стиль наукових робіт.
6. Структура, оформлення і захист дисертаційної роботи.
7. Види та правила оформлення наукових публікацій.
8. Впровадження та ефективність наукових досліджень.

ІКТ в сучасних наукових дослідженнях

Мета вивчення курсу: формування у аспірантів знань і умінь, пов'язаних з використанням інформаційно-комунікаційних технологій у наукових дослідженнях, поглиблення навичок роботи в текстових та табличних процесорах, розкриття сутнісних аспектів застосування комп'ютерних мереж для завдань пошуку наукової інформації, онлайн-спілкування, ознайомлення з функціональними можливостями програмних засобів, призначених для здійснення наукового аналізу інформації.

Завдання курсу: розкрити роль інформаційно-комунікаційних технологій в наукових дослідженнях; розширити знання та навички аспірантів у сфері використання комп'ютерних мереж; поглибити вміння аспірантів, пов'язані з пошуком інформації в мережі Інтернет та онлайн-спілкуванням; розкрити значення та способи застосування статистичних методів в наукових дослідженнях; виробити навички побудови наукової звітності з використанням сучасних інформаційних технологій.

Змістовні модулі:

1. Поняття та розвиток інформаційних технологій. Нові інформаційні технології.
2. Використання прикладного програмного забезпечення для оформлення наукової інформації. Робота зі структурованими документами.
3. Комп'ютерні мережі. Глобальна мережа Інтернет.
4. Комунікаційні технології.
5. Організація комп'ютерної безпеки та захисту інформації.
6. Створення веб-документів.
7. Основи статистичної обробки даних. Обробка наукових даних за допомогою Microsoft Excel.

Наукова комунікація іноземною мовою (англійська)

Мета вивчення курсу полягає в удосконаленні й подальшому розвитку знань, навичок і вмінь з англійської мови, набутих в обсязі програми ВНЗ, у різних видах мовленнєвої діяльності.

Завдання курсу: практична: формувати в аспірантів комунікативну, лінгвістичну і соціокультурну компетенції; когнітивна: формувати в аспірантів когнітивну компетенцію у взаємозв'язку з іншими видами компетенцій; емоційно-розвиваюча: формувати в аспірантів позитивне ставлення до оволодіння як мовою, так і культурою англомовного світу; освітня: розвивати в аспірантів здатність до самооцінки і самовдосконалення, що допоможе їм успішно завершити курс навчання в аспірантурі й стане передумовою їх наступного професійного росту; науково-професійна: формувати в аспірантів науково-професійну компетенцію шляхом ознайомлення їх з тематикою наукового матеріалу на основі вивчення іншомовних джерел та залучення до виконання професійно-орієнтованих завдань; виховна: виховувати і розвивати в аспірантів почуття самосвідомості; формувати вміння міжособистісного спілкування, необхідні для повноцінного функціонування як у навчальному середовищі, так і за його межами.

Змістовні модулі:

1. Science and Scientific Methods. Post-Graduate Study in Ukraine and English-Speaking Countries.
2. The Article. Peculiarities of Forming the Plural Number. Singularia and Pluralia Tantum.
3. Structural and Semantic Types of Simple Sentences.
4. Borrowed Words.

5. Humanities, Social and Economic Sciences. The Tense-Aspect System of the Verb in the Active and Passive Voice. Sequence of Tenses. Types of Passive Constructions and the Peculiarities of Their Formation and Use.
6. Agreement of the Predicate with the Subject. Inversion.
7. Word-building: Scientific Prefixes and Suffixes; Conversion.
8. General Characteristics of Research Work. Conferences.
9. Modal Verbs and the System of Modal Meanings They Convey. Numerals. Formulas, Chronological Dates.
10. Impersonal Sentences.
11. Terms. Neologisms.
12. Media-Competence.
13. The Verbids (the Infinitive, the Gerund and the Participle).
14. Predicative Complexes.
15. Abbreviations and Abbreviated Terms.
16. Research Discourse.
17. The Use of Oblique Moods.
18. Types of Composite Sentences.
19. Polysemy. Coincidence and Difference of International Words.

Політичні процеси та політичні відносини.

Мета вивчення курсу: опанувати питання, пов'язані з політичними процесами та політичними відносинами в Україні, систематизувати досвід забезпечення трансформаційних процесів, особливості розвитку перехідної державності в Україні; допомогти студентам кваліфіковано аналізувати питання політики у сучасній Україні.

Завдання курсу: вивчення концептуальних основ та конституційних засад, які лежать в основі політичних процесів та політичних відносин в Україні з метою застосування їх в практичній діяльності.

Змістовні модулі:

1. Політичні процеси та політичні відносини як базові виміри політичного життя суспільства.
2. Сутність та типологія політичних процесів.
3. Методологія дослідження політичного процесу.
4. Синергетичний підхід до аналізу політичних явищ.
5. Теорія політичного розвитку.
6. Процес політичної модернізації суспільства.
7. Політична демократизація суспільства.
8. Політичні рішення: сутність та функції
9. Процеси конституційного дизайну в демократичних країнах.
10. Функціональна взаємодія держави та громадянського суспільства.
11. Політична ідентичність як ресурс політичного розвитку.
12. Трансформаційні політичні процеси в Україні.
13. Трансформація політичної влади та специфіка її поділу в Україні.
14. Політичні партії як провідної інститут політичного процесу.
15. Політична еліта і опозиція в умовах трансформації українського суспільства.
16. Конфлікти і кризові явища в розвитку українського суспільства.
17. Етнополітичні процеси: суть та особливості в Україні.
18. Політичні технології та антитехнології.

Аналіз державної політики

Мета вивчення курсу: полягає в підготовці майбутніх спеціалістів з політології, аналітиків, консультантів, експертів, викладачів, організаторів для системи державного управління, партій і рухів, засобів масової інформації, центрів, фондів та інших структур.

Завдання курсу: формування теоретико-методологічних знань державної політики, та практичних навичок аналізу політики, необхідних для успішної діяльності в цій сфері; виробити знання наукових підходів та методологічних основ аналізу державної політики, розвиток та професіоналізацію цій сфері в Україні; знати сутність, функції, інструменти та напрямки державної політики, зміст основних етапів процесу розробки та впровадження державної політики; виробити знання концептуальних засад та технології аналізу державної політики, сутність та форми аналізу, вміння розглядати зміст основних етапів аналізу державної політики; знати сутність та критерії типології державної політики, в тому числі адаптовані до українських суспільних реалій, сутність модельного аналізу політики, призначення і функції моделей державної політики в суспільному житті, основні принципи державно-політичних рішень, вироблення та аналізу альтернатив рішення, впровадження державно-політичних рішень, специфіку прийняття політичних та адміністративних рішень; вміти обробляти зміст та види аналітичних документів в процесі розробки державної політики, їх структурні і текстуальні особливості.

Змістовні модулі:

1. Теоретико-методологічні основи аналізу державної політики
2. Основні етапи розвитку аналізу державної політики
3. Державна політика як предмет політичного аналізу
4. Аналіз взаємозалежності суспільних умов і державної політики
5. Процес і технології державної політики
6. Типи державної політики як проблемне поле аналізу
7. Модельний аналіз державної політики
8. Технології написання аналітичного документа у сфері державної політики
9. Теоретичні аспекти дослідження державно-політичних рішень
10. Моделі та технології циклу прийняття рішень
11. Побудова політичного порядку денного
12. Вироблення та аналіз альтернатив рішення
13. Раціональність вибору альтернатив рішення
14. Впровадження державно-політичних рішень
15. Специфіка прийняття політичних та адміністративних рішень
16. Прийняття рішень у зовнішній політиці
17. Державна політика ідентичності як ресурс демократичного розвитку

Методологія та організація науково-дослідної роботи політолога

Мета вивчення курсу: формування у аспірантів уявлень про сутність, принципи етику сучасного наукового дослідження, набуття самостійних дослідницьких навичок в межах спеціальності Політологія, необхідних для підготовки та захисту дисертаційного дослідження.

Завдання курсу: ознайомлення з парадигмами і підходами політичної науки, формування уявлень про їх еволюцію; засвоєння сучасних нормативних та емпіричних політичних теорій; формування уявлень про специфіку науково-дослідної діяльності; формування уявлень про сучасне політологічне дисертаційне дослідження, його основні етапи і складнощі, що виникають при підготовці дисертації кандидата політичних наук; окреслення методів сучасних політичних досліджень; надання емпіричної можливість проробки конкретних дослідницьких методик; систематизація знань про принципи побудови наукового дослідження і основних етапів роботи над ним; формування уявлень про роботу в науково-дослідному колективі; формування уявлень про апробацію дисертаційного дослідження і публікації його результатів; отримання знань про процедури підготовки до захисту, захист і оформлення документації за підсумками закінченого дисертаційного дослідження.

Змістовні модулі:

1. Методологія політичних досліджень як основа наукового проекту
2. Особливості методології політичних досліджень.
3. Основні теоретико-методологічні парадигми і школи політичної науки.
4. Сучасні ідеї та концепції в політологічних дослідженнях.
5. Специфіка теоретичних і прикладних політичних досліджень.

6. Специфіка проведення операціоналізації і концептуалізації понять.
7. Експертні методи політичних досліджень.
8. Фокус-групові дослідження.
9. Дослідницькі методи з використання значної вибірки.
10. Дослідницькі методи роботи з текстом.
11. Моделювання політичних процесів.
12. Організація процесу проведення дослідження.
13. Інформаційне забезпечення теми дослідження.
14. Гіпотеза дослідження. Проблема дослідження.
15. Аналіз результатів наукових досліджень (розробка проблеми в науці), визначення новизни.
16. Роль і можливості сучасних інформаційних технологій на різноманітних етапах дослідження.
17. Методичні вимоги до висновки наукового дослідження.
18. Необхідність апробації наукових результатів. Представлення результатів дослідження. Специфіка підготовки наукових статей у рецензованих журналах.
19. Науковий стиль і мова наукового дослідження.
20. Комунікації з науковими фондами, заявка на дослідницький грант.
21. Принципи етики наукового дослідження.
22. Порядок захисту наукового дослідження.

Опис вибірових навчальних дисциплін

Політичний консалтинг

Мета вивчення курсу: формування теоретичних знань з практичної політології, зокрема, з політичного консалтингу з метою застосування їх в професійній діяльності політолога.

Завдання курсу: вивчення концептуальних основ, принципів, методів та технології організації консалтингу в політичній сфері, опанування навиків організації політичної компанії, створення іміджу політика, консультування під час вироблення політичних рішень в різних сферах суспільного життя.

Змістовні модулі:

1. Причини виникнення і задачі політичного консультування.
2. Політична культура і політичний консалтинг.
3. Основні форми типи і види політичного консалтингу.
4. Ефективність процесу політичного консалтингу.
5. Стадії політичного консалтингу.
6. Маркетинг і менеджмент у політичному консультуванні.
7. ПР – технології в політиці.
8. Іміджмейкінг в політиці і політичне консультування.
9. Особливості політичного консалтингу в процесі розробки державної політики.
10. Соціолого-психологічні аспекти роботи аналітика-експерта.

Актуальні проблеми політичної науки

Мета вивчення курсу: формування теоретичних знань про актуальні проблеми та тенденції розвитку сучасної політичної науки, засвоєння практичних навиків прикладного аналізу проблем міжнародної та внутрішньої політики.

Завдання курсу: розглянути проблеми становлення і тенденції розвитку сучасної політичної науки, вивчення основних вітчизняних і зарубіжних політологічних шкіл, концепцій і напрямків політологічних досліджень, поєднання загальнотеоретичного і прикладного рівнів аналізу найбільш значущих проблем міжнародного та внутрішнього політичного розвитку.

Змістовні модулі:

1. Розвиток політичної науки: світові практики та національні перспективи.
2. Проблема предмета, методу сучасної політичної науки як наукова проблема.
3. Проблема демократії і демократизації політичного життя як актуальна проблема сучасної політичної науки.
4. Проблема політичної влади у концептуальному вимірі сьогодення.
5. Проблема політичної свідомості і політичної культури як наукова проблема.
6. Проблема політичної модернізації, трансформації політичного життя в зарубіжній та вітчизняній політичній науці.
7. Сучасні дослідження актуальних проблем глобального світу XXI ст., його трансформації і безпеки.
8. Актуальні проблеми міжнародних відносин у контексті світових політичних процесів.
9. Актуальні проблеми регіонального розвитку як наукова проблема.
10. Політичний менеджмент та маркетинг в українській політичній науці.

Аналіз та прогнозування політичних процесів

Мета вивчення курсу: засвоєння студентами теоретико-методологічних основ політичного аналізу й оволодіння практичними навичками застосування базових аналітичних методик і прийомів у вирішенні актуальних суспільно-політичних проблем.

Завдання курсу: засвоїти сутність поняття «політичний аналіз», «політична аналітика», «політичне прогнозування» їх різновиди та підходи до розуміння, місця у структурі політичної науки; вивчити методи, які найчастіше використовуються у процесі прикладного політичного аналізу, з'ясувати особливості методології; оволодіти загальною схемою політичного аналізу; відповідно до етапів його проведення; ознайомитись з методикою аналізу загальнополітичної ситуації (головних її складових) окремо взятої країни; формування прикладних аналітичних навиків і організація оптимальної системи аналітичної роботи; визначення залежності вибору методів політичного аналізу від об'єкта аналізу; вивчення сутності та оволодіння практичними навиками застосування методів та методик політичного аналізу.

Змістовні модулі:

1. Політична аналітика як наука та прикладна дисципліна.
2. Процес політичного аналізу та його етапи.
3. Основні методологічні підходи та методи політичного аналізу.
4. Сфери застосування політичного аналізу.
5. Аналіз політичної ситуації.
6. Окремі види політичного аналізу та їх специфіка.
7. Сутність і понятійна основа політичного прогнозування.
8. Принципи і основні методи політичного прогнозування.
9. Етапи здійснення прогнозів у сфері політики.
10. Формування прикладних аналітичних навиків і організація оптимальної системи аналітичної роботи.

Політична регіоналістика

Мета вивчення курсу: показати закономірність виникнення і розвитку регіоналістики як науки і розкрити її суспільну значимість. Сформувати у студентів стійке цілісне уявлення про закономірності перебігу регіональних економічних, політичних, соціальних і культурних процесів.

Завдання курсу: сформувати у студентів поняття про політичну регіоналістику, ознайомити із сучасними підходами до регіональної політики; вивчити сутність і специфіку методів регіональних досліджень; сприяти формуванню вміння самостійно аналізувати цілі, завдання і практичні дії органів державної влади щодо управління політичним, економічним, соціальним розвитком регіонів; проаналізувати теорії і практики федералізму, регіональної політики, відносин між центром і регіонами, адміністративно-територіального поділу держави в контексті зарубіжного і українського досвіду; надати студентам знання про основні суб'єкти регіональної політики і регіональні політичні процесів в Україні; проаналізувати та вміти застосовувати на практиці методи досліджень регіонального політичного різноманіття, регіональних політичних процесів і акторів в Україні.

Змістовні модулі:

1. Сутність і зміст політичної регіоналістики.
2. Регіон як об'єкт міждисциплінарних досліджень.
3. Поняття регіоналізму.
4. Типи територіально-адміністративного устрою держави: загальна характеристика.
5. Загальні інтерпретаційні підходи до вивчення регіональних політичних режимів.
6. Політико-географічна та культурно-географічна специфіка України.
7. Поняття адміністративно-територіального поділу та місцевого самоврядування.
8. Поняття «регіон» в сучасній Україні і типи регіонів. Регіональні еліти.
9. Політико-адміністративні кордони і прикордонні суперечки.
10. Регіони як учасники міжнародних відносин. Транскордонне співробітництво.

Специфіка політичних конфліктів в сучасному світі

Мета вивчення курсу: сформувати знання про сутність та особливості політичного конфлікту, причини та джерела їх виникнення, специфіку їх проявів та розвитку, способи їх запобігання, управління та врегулювання.

Завдання курсу: вивчення предмету політичної конфліктології; розвиток знання про політичний конфлікт; вивчення загальної теорії політичного конфлікту, його структури, видів та особливостей; вивчення змісту та особливостей процесу управління політичним конфліктом; вивчення переговорів та медіації при вирішенні політичного конфлікту; вивчення особливостей виникнення, проявів, розвитку та врегулювання етнополітичних, релігійно-політичних та міжнародних конфліктів у сучасному світі.

Змістовні модулі:

1. Політична конфліктологія як галузь наукового знання.
2. Розвиток конфліктологічного знання про політичний конфлікт.
3. Теорія політичного конфлікту.
4. Особливості управління політичним конфліктом.
5. Переговори як засіб попередження та вирішення політичних конфліктів.
6. Посередництво в політичному конфлікті.
7. Політичний екстремізм та тероризм.
8. Війна та революція як форми політичного конфлікту.
9. Конфлікти політичних інтересів та політичних культур.
10. Етнополітичні та етноконфесійні конфлікти.
11. Міжнародні політичні конфлікти: поняття, види та особливості.

Порівняльна політологія

Мета вивчення курсу: формування у студентів професійного мислення та навиків політолога. Курс має сформуванати уявлення про сутність та основні підходи для реалізації порівняльного дослідження політичної реальності та її феноменів, знайомить аспірантів із методами порівняльної політології та результатами порівняльних досліджень в основних галузях політичної науки.

Завдання курсу: вивчення методології порівняльного аналізу; вивчення обмежень та специфіки застосування методів порівняльного політичного аналізу; вивчення понятійно-категоріального апарату та результатів порівняльних досліджень.

Змістовні модулі:

1. Виникнення сучасного політичного аналізу. Біхевіоризм.
2. Виникнення та сучасний стан порівняльної політології.
3. Базові поняття політичного аналізу.
4. Кроснаціональне порівняння.
5. Кростемпоральне порівняння.
6. Національна держава.
7. Проблема класифікацій політичних режимів.
8. Авторитарні режими.
9. Моделі демократії.
10. Виконавча влада: президентська та парламентська системи.
11. Парламент та його структура.
12. Сутність та типи політичної культури.
13. Політичні субкультури та культура еліт; їхній прояв (політична участь).
14. Порівняння політичної культури.
15. Класифікація зацікавлених груп.
16. Канали та джерела впливу. Неокорпоратизм.
17. Зацікавлені групи в політичному житті суспільства.
18. Політичні партії та партійні системи в порівняльній політології.
19. Електоральна поведінка і виборчі системи.
20. Невиборні джерела влади.

Взаємозв'язок між отриманими компетентностями, досягнутими результатами навчання та навчальними дисциплінами

Шифр навчальної дисципліни або практики	Назва дисципліни	Кредитів ECTS	Семестр	Навчальні цикли та передбачувані програмні результати навчання	Шифри сформованих компетентностей
1	2	3	4	5	6
I. Нормативні дисципліни					
1.1 Цикл загальної підготовки					
ЗП1	Актуальні проблеми філософії	6	2	Сформовані систематичні уявлення про сучасні концепції філософії науки, основні стадії еволюції науки та наукової думки, про наукову картину світу (системний науковий світогляд); Сформовані вміння використовувати положення і категорії філософії/філософії науки задля аналізу та оцінювання різноманітних фактів та явищ (об'єкту та предмету дослідження); Успішне та систематичне застосування навиків аналізу сучасних світоглядних та методологічних проблем, в тому числі міждисциплінарного характеру.	КЗ 1, КЗ 2, КЗ 3
ЗП2	Методологія наукової діяльності	4	1	Сформовані систематичні уявлення про методи та концепції у відповідній професійній області; Успішне і систематичне використання оптимальних методів дослідження; Успішне і систематичне застосування навиків проектування науково-дослідної діяльності у відповідній професійній області; Застосування вміння пошуку інформації в спеціалізованій літературі, використовуючи різноманітні ресурси: журнали, бази даних, on-line ресурси.	КЗ 4, КЗ 5, КЗ 6

ЗПЗ	ІКТ в сучасних наукових дослідженнях	3	1	<p>Сформовані систематичні знання про основні методи та засоби отримання, збереження, переробки інформації за допомогою сучасних ІКТ;</p> <p>Успішне та систематичне використання навиків організації та планування науково-дослідної роботи за допомогою ефективного використання ІКТ;</p> <p>Успішне та систематичне використання навичок проектування, експертно-аналітичної діяльності і виконання досліджень з використанням сучасних ІКТ;</p> <p>Успішне та систематичне використання методів обробки та інтерпретації інформації при проведенні наукових досліджень та в процесі професійної діяльності;</p> <p>Вміння використовувати сучасні ІКТ при проведенні наукових досліджень.</p>	КЗ 7, КЗ 8, КЗ 9, КЗ 10, КЗ 11
ЗПЗ	Наукова комунікація іноземною мовою	8	1,2	<p>Сформовані систематичні знання методів та технологій наукової комунікації іноземною мовою;</p> <p>Сформовані систематичні знання стилістичних особливостей представлення результатів наукової діяльності в усній та письмовій формі іноземною мовою;</p> <p>Успішне і систематичне вміння дотримуватись основних норм наукового спілкування іноземною мовою;</p> <p>Успішне і систематичне застосування навиків аналізу наукових текстів іноземною мовою;</p> <p>Успішне та систематичне застосування навиків репрезентування та обговорення результатів наукових досліджень іноземною (англійською) мовою в усній та письмовій формах;</p> <p>Успішне та систематичне застосування різноманітних методів, технологій і типів комунікації при здійсненні професійної діяльності іноземною мовою</p>	КЗ 12, КЗ 13, КЗ 14, КЗ 15, КЗ 16, КЗ 17

1.2. Цикл професійної підготовки

ПП1	Політичні процеси та політичні відносини	5	1	<p>Сформовані систематичні знання змісту основоположних теоретичних концептів і методик, що застосовують при аналізі і прогнозуванні політичних процесів та політичних відносин;</p> <p>Сформовані систематичні знання основних детермінантів, що визначають сучасні політичні процеси та політичні відносини;</p> <p>Сформовані вміння виявляти ключові політичні, економічні, соціокультурні та ресурсно-технологічні фактори, здатні надавати системний вплив на зміст та спрямованість політичних процесів та політичних відносин, оцінювати їх вплив у середньостроковій та довгостроковій перспективах;</p> <p>Сформовані вміння та навички компаративного аналізу;</p> <p>Вміння розробляти та науково обґрунтовувати політичні рішення і дії;</p> <p>Вміння публічно виступати, вести дискусії, аргументовано відстоювати свої громадянські і наукові позиції.</p>	<p>КП 1, КП 2, КП 3, КП 4, КП 5, КП 6</p>
ПП2	Аналіз державної політики	5	2	<p>Сформовані знання про наукові підходи та методологічні основи аналізу державної політики, про становлення, розвиток та професіоналізацію цієї сфери в Україні;</p> <p>Сформовані знання про підходи, сутність, функції та напрямки державної політики, її основні інструменти, вміння проаналізувати зміст основних етапів процесу розробки та впровадження державної політики;</p> <p>Сформовані систематичні знання про концептуальні засади та технології аналізу державної політики, сутність та форми аналізу, вміння розглядати зміст основних етапів аналізу державної політики;</p> <p>Сформовані вміння визначити сутність та критерії</p>	<p>КП 7, КП 8, КП 9, КП 10, КП 11, КП 12, КП 13</p>

				<p>типології державної політики, проаналізувати типології державної політики, адаптовані до українських суспільних реалій;</p> <p>Сформовані вміння досліджувати та аналізувати державну політику в Україні за допомогою теоретичних моделей;</p> <p>Сформовані вміння аналізувати державно-політичні рішення, альтернативи рішення, впровадження державно-політичних рішень;</p> <p>Сформовані навички складання аналітичного документа в процесі розробки державної політики, вміння проаналізувати види аналітичних документів та їхні структурні і текстові особливості.</p>	<p>КП 14, КП 15, КП 16, КП 17, КП 18, КП 19, КП 20</p>
<p>ІІІЗ</p>	<p>Методологія та організація науково-дослідної роботи політолога</p>	<p>5</p>	<p>1</p>	<p>Сформовані систематичні знання методів дослідження політичних процесів, політичних відносин та інститутів;</p> <p>Сформовані систематичні знання основних принципів і вимог до роботи з джерелами і науковою літературою і вибору методології наукових досліджень політичних процесів, політичних відносин та інститутів;</p> <p>Сформовані вміння критично оцінювати потенціал і межі застосування різноманітних методів в дослідженні політичних процесів, політичних відносин та інститутів;</p> <p>Успішне та систематичне застосування навиків синтезування різноманітних методів для вирішення наукових завдань в галузі вивчення політичних процесів, політичних відносин та інститутів;</p> <p>Сформовані вміння формулювати власні наукові гіпотези та обирати оптимальні методи їх наукової верифікації;</p> <p>Успішне і систематичне застосування навиків обґрунтування актуальності, наукової новизни, практичної і теоретичної значущості дисертаційного дослідження з проблем політичних процесів, політичних відносин та інститутів</p>	

					Сформовані систематичні знання основних особливостей представлення результатів наукових досліджень політичних процесів, політичних відносин та інститутів.	
II. Вибіркові дисципліни						
2.1. Цикл професійної підготовки						
ВПП1	Дисципліна за вибором 1	4	3			
ВПП2	Дисципліна за вибором 2	4	3			
ІІР	Асистентська практика	4	4		Здатність проектувати освітній процес в рамках навчального плану; Здатність здійснювати відбір та використання методів викладання з врахуванням специфіки напряму підготовки; Здатність до формування та реалізації ОПП в системі вищої освіти. Сформовані вміння аналізувати альтернативні варіанти рішень дослідницьких і практичних завдань і оцінювати потенційні вигоди/програми реалізації цих варіантів; Сформовані систематичні знання особливостей представлення результатів наукової діяльності в усній і письмовій формі при роботі у вітчизняних та міжнародних дослідницьких колективах; Успішне і систематичне застосування навиків аналізу основних світоглядних методологічних проблем, в тому числі міждисциплінарного характеру, що виникають про роботі з рішення наукових і науково-освітніх задач у вітчизняних або міжнародних дослідницьких колективах; Успішне і систематичне застосування технологій планування діяльності в рамках роботи у вітчизняних та міжнародних колективах з рішення наукових і науково-освітніх завдань; Успішне і систематичне застосування навичок володіння різноманітними типами комунікацій при здійсненні роботи у вітчизняних та міжнародних колективах з	КП 21, КП 22, КП 23
	Науково-дослідна практика					КП 24, КП 25, КП 26, КП 27, КП 28, КП 29, КП 30, КП 31

					<p>рішення наукових і науково-освітніх завдань; Успішне і систематичне застосування навичок проектування науково-дослідної діяльності в галузі політології; Успішне і систематичне застосування навиків верифікації наукових гіпотез з використанням достовірних емпіричних даних; Успішне і систематичне застосування навиків реалізації науково-дослідних робіт у практичній та професійній діяльності.</p>
--	--	--	--	--	---